

Vegyes vállalatok

Exportpiacainak bővítésére a Hungarocoop Rt. az idén tovább szélesíti vállalkozásait, újabb vegyes vállalatokat hoz létre

A szövetkezetek által megtermelt cikkek külkereskedelmére szakosodott cég tavaly 9,9 milliárd forint értékű árut exportált, s ebből 5,7 milliárd forint értékű cikket értékesített a konvertibilis elszámolási piacokon. Importja 4,9 milliárd forintot ért el, ebből a konvertibilis piacokról 1,5 milliárd forint értékű áru érkezett. Mivel azonban egyre több szövetkezet használja ki az önálló exportjog lehetőségeit, és lép fel önállóan a külpiacon, ezért a Hungarocoop csak úgy képes megtartani korábban már megszerzett pozícióit, ha saját maga is vállalkozik.

Jelenleg három vegyes vállalata működik sikeresen Magyarországon: az ADIDAS Kft., amely sportcikkre termeltetésére és magyarországi értékesítésére szakosodott, a magyar-NSZK SK-12, amely ruházati cikkeket gyárt exportra, illetőleg a magyar-holland Mode 3H, amely férfiöltönyöket gyárt nyereségesen nyugat-európai megrendelésre. Emellett két — számítástechnikai cikkek kereskedelmével foglalkozó — vegyes vállalata működik Ausztriában és egy ügynöki cége az NSZK-ban, ugyancsak nyereségesen. Az idén ez utóbbi, az Ungarcommerz, a Hungarocooppal együttműködve két új vegyes vállalatot alapít. Az egyik vállalkozás — amelyben részt vesz a Mohácsi Ruháipari Szövetkezet — sportruházati cikkeket gyártást kezd meg. A másik, amelynek a Bony Cipőipari Szövetkezet is alapítója, sport-és utcai cipőket készít majd. A vegyes vállalatokhoz a külföldi partnerek a technológiát adják, és a modern gépeket szállítják. Júliusban kezd meg működését a Hungarocoop újabb bécsi székhelyű vegyes vállalata az Ostercoop, melyet az osztrák GFG céggel hoz létre. Az egymillió schillinges alaptőkével alakuló ügynöki vegyes vállalat kooperációs partnereket kutat fel a szövetkezeteknek, s ily módon járul hozzá az exportárualap további bővítéséhez.

A Hungarocoop, forgalmának növelésére bővíti az arab országokkal folytatott kereskedelmét, terveit szerint önálló irodát nyit Dubaiban.

(MTI)

Színházi figyelő

Eörsi István: Kihallgatás

A kaposvári színház stúdiószínpadán a szokottnál is kevesebb néző lehet tanúja az ötvenhárom felülvizsgálati perek kihallgatásainak. A játékeret keretében egy szék-sornyi „nézőtér” a nézők önkéntelenül is részesei lesznek az intenzív játéknak. Az összemosódó határok nemcsak a színészi játékot erősítik fel, hanem a nézői reakciókat is, s e kettős jelenlét teszi igazán izgalmassá az előadást. A nézői beavatás szokatlan térben zajlik (Zsanda Zsolt munkája). A börtöncellát a kihallgatás színhelyéül szolgáló börtönparancsnoki szobától a sötétzárkák választják el. A „keresztmetszetben” átjárás nincs, a stúdiószínpadon kívül is folyik a láthatatlan (de hallható) játék: hol egy csizmaroppanás, hol ütések, rúgások tompa zaja, éles, elnyújtott kiáltások, kemény, feszes parancsszavak: a börtön-lét konstans elemei. A sötét térben mindig a játék soron következő színhelye világosodik meg, elsőként azonban egy „térrel kívüli” fénykör exponálja a börtön-rituálé utolsó „felvonását”: Koplár fegyenc borotválását. Az előkészítést a halálraítéltek rezignációjával tűrő elítéltről (Jordán Tamás) később kiderül, hogy a szabadon bocsátását jelentő felülvizsgálati perré „készítik fel”. A néző ezt azonban még az első pillanatban nem tudhatja, s a halálba menet gyanúja a cselekmény során — ha már csak szimbolikusan is — megerősödik. Ez az alternatíva kíséri végig „1953 hideg karácsonyának” eseményeit. A kintiek által ebben az időszakban átél politikai és egzisztenciális létbizonytalanság ilyen „finom” jelzéssel gyűrűzik be a börtön zárt közegébe. Mi nézők ebből a szempontból osztjuk a rabok sorsát: abban a sorrendben tudunk meg mindent a világ alakulásáról, hogyan ok. A parancsnoki szoba számunkra sem a kibeszélések, hanem az elhallgatások színhelye.

E korszak egyik visszásága, hogy egy börtönben, egy cellában összefurva található meg, mint közös ellenség a nyilas, a hithű kommunista, a keresztényszocialista és a rendszer uralkodó osztályának kikiáltott proletáriátus fiatal munkása. A Lukács Andor megformálta volt nyilas a szabadon bocsátását jelentő felülvizsgálati perré „készítik fel”. A néző ezt azonban még az első pillanatban nem tudhatja, s a halálba menet gyanúja a cselekmény során — ha már csak szimbolikusan is — megerősödik. Ez az alternatíva kíséri végig „1953 hideg karácsonyának” eseményeit. A kintiek által ebben az időszakban átél politikai és egzisztenciális létbizonytalanság ilyen „finom” jelzéssel gyűrűzik be a börtön zárt közegébe. Mi nézők ebből a szempontból osztjuk a rabok sorsát: abban a sorrendben tudunk meg mindent a világ alakulásáról, hogyan ok. A parancsnoki szoba számunkra sem a kibeszélések, hanem az elhallgatások színhelye.

Eörsi István drámájának alapvető érdeme, hogy a Rá-

kosi-korszak végét jelző „igazság-osztást” (internálótáborok felszámolása, szabadon bocsátások) könyörtelenül szembevisíti a jövő durva kilátástalanságával. Az a gépezet, amely az elnyomás ezen formáit életre hívta — ha meg is fosztják egy-két eszközzel — évtizedeken át fejt ki romboló hatását. Ezt közvetíti az autentikus rendezői és a — kaposváriaktól megszokott — mesterfokú színészi jelenléttel az együttes.

Babarczy László és Mohácsi János rendezői munkájában éles kontúrokkal jelennek meg a fegyencek által közvetített embertípusok, hol pártállásuktól determináltak, hol attól függetlenül. A cella fölött légtérben egyrészt a politikai nézetkülönbségek gerjesztette eszmei és ökolcsatáknak lehetünk tanúi, másrészt a szánandó emberi sorsoknak. Hogyan viszonyul négy eltérő elkötelezettségű ember egymáshoz, az új börtönparancsnokhoz, s ezáltal a külvilág változásaihoz?

E korszak egyik visszásága, hogy egy börtönben, egy cellában összefurva található meg, mint közös ellenség a nyilas, a hithű kommunista, a keresztényszocialista és a rendszer uralkodó osztályának kikiáltott proletáriátus fiatal munkása. A Lukács Andor megformálta volt nyilas a szabadon bocsátását jelentő felülvizsgálati perré „készítik fel”. A néző ezt azonban még az első pillanatban nem tudhatja, s a halálba menet gyanúja a cselekmény során — ha már csak szimbolikusan is — megerősödik. Ez az alternatíva kíséri végig „1953 hideg karácsonyának” eseményeit. A kintiek által ebben az időszakban átél politikai és egzisztenciális létbizonytalanság ilyen „finom” jelzéssel gyűrűzik be a börtön zárt közegébe. Mi nézők ebből a szempontból osztjuk a rabok sorsát: abban a sorrendben tudunk meg mindent a világ alakulásáról, hogyan ok. A parancsnoki szoba számunkra sem a kibeszélések, hanem az elhallgatások színhelye.

nek sötétzárkái magányában kell döntenie arról, hogy segítséget nyújt-e a parancsnok-helyettes örnagynak a karrierépítésben vagy sem. A vállalkozásra azonban már nem ő, hanem a sors tesz pontot. Sztálin halála számára pofonegyszerűvé teszi a helyzetet. Valamivel szelídebb, ám bigottságában roppant veszélyeket hordozó a keresztényszocialista (Tóth Béla) örülete. Szánandó emberi magatartása a kihallgatás során „féregg” változtatja őt a parancsnok szemében. Az árulásnak valóban egy sajátos formájáról van szó az ő esetében, s így nincs felmentés számára a nézői szívekben sem. Karácsony Tamás munkásfiúja kitartóan rója a köröket a szűk cellában, de a flegmatizmus mögött rejlő indulati kitörések arról a réműletről és teljes értetlenségről árulkodnak, amellyel képtelen feldolgozni a körülötte zajló eseményeket. Dühöd, de szenvedélyes fiatalágánál fogva teljes kiszolgáltatott: az abszolút vesztes. Higgadt, rezignált, intellektuális kommunista elkötelezettségű Jordán Tamás becsületű fegyence. Nemcsak visszafogottságával különbözik a többiekétől, hanem azzal is, hogy az új börtönparancsnok (Bezerédy Zoltán) valamikori elv-és börtöntársa, barátja, akivel ellentétben ő személyiségének megőrzésével ragaszkodik elveihez (ezért börtön a sorsa), míg azokat rugalmasan kezelő társa most parancsnok. A felülvizsgálatokat a korszak igazságának tartja és szorgalmazza Koplár fegyenc szabadon bocsátását. S bár a cellai verekedésért sötétzárkával kell büntesse volt bajtársát, a zárkában mintha folytatnák az egykor megszakadt beszélgetést: egymással szemben ülve, cigarettázva (mint valaha a Duna-parton...), azzal a különbséggel, hogy már soha nem juthatnak megegyezésre.

Bezerédy Fótija Viktor E. Franklot juttatja eszembe. Ő írja egy helyütt, hogy a földön kétféle emberi „faj” létezik és csakis ez a kettő: a tisztességes emberek „faja” és a tisztességteleneké. És mindkét „faj” általánosan elterjedt, minden csoportba behatolnak és beszélni akarnak. Így akadhat tehát egy-egy rendes ember a másik oldalon is. Árnyaltan fejezi ki ezt a különbséget az is, hogy Vermes József másfél évvel ezelőtti kivégzése „nem érdekes” Fóti számára (csak egy embert áldoztak fel a párt oltárán), míg Koplár szemében ez iszonyatos bűn: a rendszer és azoké, akik ezt elhallgatják. A tisztességtelen emberek „fajába” sorolható (s ezt nagyon jól érzékelteti a rendezés és a karakteres színészi játék) a parancsnok-helyettes örnagy, Sztarenki Pál. Ő korának az a jellemetlen, fasisztoid ügyész, aki alappillére a sztálinista-rakosista gépezet működésének. Nemcsak egy fogaskerék a gépezetben, bűne ennél sokkal nagyobb: a mozgásban vesz részt. Bár Sztálin kilenc hónapja halott, a jövő félelmetes, ambiciózus bürokratáját látva félreérthetetlené válik számunkra, hogy a mechanizmus feltartóztatatlannal működik tovább.

Róza János

Nagy Márta

Az emberi jogokról

A tabutémákról lassan nálunk is lefoszlik a misztikus köd. Sokáig nem beszélünk például az emberi jogokról. Azokról a szabályokról, amelyek a társadalom tagjai követelnek az államtól jogaik biztosítására. Az emberi jogok kérdései csak a 70-es évek végén kerültek a kutatók érdeklődésének középpontjába.

Napjainkban a politikai intézményrendszer mechanizmusának megújítása megköveteli a gondolkodást terhelő megkövült nézetek és a több évtizedes beidegződések korszerűsítését. Földesi Tamás ismert filozófus, legendákat oszlat el *Emberi jogok* című könyvében. Rendkívül érdekesen érzékelteti, hogy a közép-kelet-európai országokban a politika általánosan érvényesülő alapelvnek nyilvánította ki az emberi jogokat és azt mondta: társadalmi gyakorlatunk teljesen összhangban áll az emberi jogokkal. A szerző ugyanakkor megállapítja: „Ezekben a társadalmakban lényegileg egypártrendszerű politikai rendszer működik,

amely nem teszi lehetővé az uralkodó párttól aljában különböző politikai pártok létezését és funkcionálását. Ennek következtében az ún. klasszikus politikai jogok csak erősen korlátozott formában érvényesülnek.” Ez a korlátozás a politikai struktúránk kísérőjelenléte, amelyben a politikai, gazdasági versenyképesség hiánya mutatkozik meg. Mivel a hatalomnak nem kellett programját és tevékenységét más pártokéval versenyeztetni, így reálisra vált a veszély, hogy tartósan elszakadjon az ország különböző társadalmi rétegeinek véleményétől és akaratától.

Földesi Tamás az emberi jogok helyzetét és sorsát a demokrácia fejlődése alapkérdéseként értelmezi. A szerző alapos elemzést ad az emberi jogokról, és hosszú ideje meglévő úrt tölt be könyvével. A téma kiváló szakembere — az ELTE Jogi Karának dékánja — tudományos igényű és érdekes könyvet alkotott ismét. A mű a gyakorlatot is segíti, mert az emberi jogok szélesebb érvényesítése hozzájárulhat a politikai mechanizmus zavarainak leküzdéséhez. (Kossuth Könyvkiadó)

Mi? Hol? Mikor?

1989. MÁRCIUS 17. PÉNTEK — NÉVNAPO: GERTRÚD

A Nap kel 5 óra 54 perckor, nyugszik 17 óra 52 perckor.
A Hold kel 12 óra 42 perckor, nyugszik 4 óra 03 perckor.

VIZÁLLÁS

A Tisza vizállása Szegednél csütörtökön plusz 273 cm (apadó).

MŰSZÉVE

1969-ben e napon fogadta el a Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testülete budapesti ülésén azt a felhívást, amelyet Európa országaihoz intézett, s amely Budapesti felhívás néven vált ismertté.

Sándor képmása — (Magyar Nemzeti Múzeum)

22.30: T. I. R. — Olasz-magyar koprodukciós tévéfilmsorozat — Aki megáll, elveszett

23.28: Tv 2 — Napzárta

NAGYSZÍNHÁZ

7 órákor: A Diótörő (Egressy 1-2. bérlet)

KISSZÍNHÁZ

7 órákor: Az Arbat gyermekei (Somlay 1. bérlet)

MOZIK

Vörös Csillag: délután 10, délután fél 4, háromnegyed 6 és 8 órákor: Vadon (színes magyar film).

Fáklya: fél 3 órákor: A csillagszemű (magyar mesefilm) háromnegyed 5 és 7 órákor: Zsoldoskatona (színes olasz film-vígjáték III. helyért!)

Szabadság: 3. negyed 6 és fél 8 órákor: Rumba (színes m. b. francia film. II. helyért!)

Filmtéka: fél 6 és fél 8 órákor: Órizet (színes lengyel film)

Kiskörmény halászcserje: (videomoz) délután 4 és este 8 órákor: Forgószél kasszetyón (színes hongkongi bűnügyi film)

Éva presszó: 8 órákor: Halálös erő (amerikai krimi)

ÜGYLETEK

GYÓGYSZERTÁR: Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 órától reggel 7 óráig. Csak sürgős esetben!

BALESET, SEBÉSZET ÉS UROLÓGIAI FELVÉTEL: Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden az Idegsebészeti Klinika (Pécsi u. 4.) veszi fel, sebészeti és urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház (Toluház) sz. 57.) tart.

A gyermekorvosok és gyermeksebészek betegek ellátása a Gyermekklinika gyermeksebészeti osztályán történik.

ÉJSZAKAI ORVOSI: Este fél 6 órától reggel fél 8 óráig a felnőttakoság részére. Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.

GYERMEKORVOSI: Munkanapokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 órától másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. sz. alatti körzeti gyermekorvosi rendelésben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.

GYERMEK FÜL-ORR-GÉGÉSZETI ÜGYLETEK: Ma este 7 órától holnap reggel 7 óráig a Fül-Orr-Gégeklinika (Szeged, Lenin krt. 111.), telefon: 21-122.

FOGORVOSI ÜGYELET: Hétfőtől péntekig 22 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld S. u. 1-3. Telefon: 14-642.

S. O. S. LELKISÉGÉLY-SZOLGÁLAT: Mindennap este 7 órától reggel 7 óráig. Telefon: 11-100.

IFJÚSÁGI DROGTELEFON: 54-773. Hétfőn és csütörtökön délután 3 órától 6 óráig hívható.

Tévé

BUDAPEST 1.

9.00: Képzés
9.05: Tévétna
9.10: Népek, kultúrák — Spanyol dokumentumfilm sorozat — Az olaszok
9.55: Szabó Magda: A Danaida — Tévéfilm — (1971) — (FF) (ism.)

11.20: Képzés
16.50: Hírek
16.55: Műsorajánlat
17.00 — 19.00: Péntek délután

17.00: Egygyűrűk — Nyugdíjasok műsora
kb. 17.30: Téka — Közhasznú információk
kb. 17.40: Riportfilm

17.55: Reklám
kb. 18.00: Ablak — Közéleti szolgáltató műsor

19.00: Esti mese
19.10: Tv-mozi — Előzetes — Robert Benton: Kramer kontra Kramer című filmjéhez

19.25: Reklám
19.30: Híradó
20.00: Reklám
20.05: Tv-mozi — Oscar-díjas filmek — Kramer kontra Kramer — Amerikai film — (1979)

21.55: Reklám
22.00: Műkorcsolyázó Világajnokság — Jégtánc — Közvetítés Párizsból
kb. 23.10: Híradó 3.

BUDAPEST 2.

Tv 2 Berkes Zsuzsával és Aigner Szilárdal

17.00: Képzés
17.15: Tv 2 — Benne: Időjárás — Riportok — Tévétna — Reklám — Zene

17.45: Mozaik — Telefonos játék
18.00: Telesport
18.25: Gyerekeknek!
18.44: Tv 2

19.00: Premier — Élő kapcsolatos műsor a kulturális élet új bemutatásáról
Közben:

20.50: Adokulcs — A Pénzügyminisztérium, az APEH és a Tv 2 tanácsadó műsora — Díkjosztás

21.00: Híradó 2.
21.20: Tv 2

21.25: Premier után: A hét műtárgya — (ism.) — Oriai Petrich Soma: Petőfi

KÜLFÖLDI TÉVÉADÓK MŰSORÁBÓL BELGRÁD 1.

8.20: Tv-naptár. 8.30: Gyermekműsor. 9.00: Iskolai program. 12.40: Elmulasztották — Nézzéki 15.15: Éjszakai program — (ism.) 17.15: Tv-napló. 17.35: Gyermekműsor. 18.05: Számok és betűk — vetélkedő. 18.25: Népzenei műsor. 18.30: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló — A mai sport. 20.00: Miami fogyatékosokkal — filmsorozat. 21.00: Otthon, édes otthon. 21.45: Tv-napló. 22.05: Kulturális magazin. 23.10: Éjszakai program.

BELGRÁD 2.

17.30: Tv-naptár. 17.45: Olasz nyelvű krónika. 18.00: Rijeka krónika. 18.45: Kritikus pont. 19.15: Kiállítás. 19.30: Tv-napló. 20.00: Szórakoztató zenei műsor. 20.55: Parlamenti krónika. 21.25: Egy szerző, egy film. 21.50: Játékfilm.

SKY

7.00: Gyermekműsor rajzfilmekkel. 10.30: Rockshow. 11.30: Magazintárs. 12.30: Sullivanék (filmsorozat). 13.00: Egy másik világ (amerikai filmsorozat). 14.00: Zene képközléményekkel. 15.00: Változó világ. 16.00: Szeretni (filmsorozat). 16.30: Családi ügy (vígjátéksorozat). 17.00: Rockshow. 18.00: Eurosport műsora.

SUPER

8.00: Egyveleg. 15.30: Brit zenei élet hírei. 16.30: Forró drót. 18.30: Élve vagy holtan (westernsorozat). 19.00: Lányok a magasban. 20.00: Turistamagazin. 20.25: Mít játszanak a moziban? 21.00: Rockzene. 22.00: Turistamagazin. 00.00: Egyveleg.

TV 5

16.10: A végzet hatalma. 16.30: Jó napot, jó étvágyat! 17.00: Pihenődő. 18.00: Fénytolvajok (játékfilm). 19.30: Csillogó papíros. 20.00: Lőkhárító, autósoknak. 20.30: Országúti. 21.30: Zene. 21.40: Kerevet. 22.30: Kulturális magazin. 00.00: Nevezzünk!

Rádió

KOSSUTH

8.20: Orvos, kórház, gyógyszer — magánvállalkozásban. György Ágnes riportja. 8.50: Nóták. 9.25: Kikelet napköszöntő — Muzsika gyerekeknek. 9.40: Dobi, dobi hátát — Óvodások műsora. 10.10: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek. 11.10: Magyar írás — A Rádió Irodalmi hetilapja. 12.45: Külpolitikai könyvespolc. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.10: Kalas Géza népi zenekara játszik. 14.30: Zengen a muzsika — Az amatőr zenei mozgalom híradója. 15.00: Erről beszélünk — A Magyar Rádió körzeti stúdióinak műsorából. 15.30: Hagyományápolók. 16.10: Az Ifjúsági Rádió bemutatója — Rein és Riina — Holger Pukk regényének rádióváltozata. 16.49: Bartók: Székely népdalok. 17.00: Kinek az érdeke? — Csűrös Csilla riportja. 17.30: Idősebbek hullámhosszán. 19.15: Nevelésnek. 20.15: Téli a biblia földjén. 21.15: Kilitó — A Rádió világirodalmi hetilapja. 22.00: Hírvilág. 22.15: Budapest köszönti Bécsét.

PETŐFI

8.05: Slágerműzeum. 9.05: Napközben (É.Ö.). 12.10: Népi muzsika. 13.05: Pop-hullám. 14.00: Péntektől — péntekig (É.Ö.). 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. Csak középhullámra: 18.30: Közvetítés a férfi bajnok kosárlabdadöntőről. Az URH-sávon: 18.30: Garázs. 19.05: Csak fiataloknak! 20.05: Operettkedvelőknek. 21.05: Senki többet? Haromszori — Szellemi árverés a 20-as stúdióból. 22.15 — 0.14: Máról — holnapra.

BARTÓK

9.08: Francia operák. 10.10: Csak fiataloknak! 11.10: A Szovjetunió Déli Hadseresegportjának fúvószenekara színházi zeneként játszik. 11.32: Svéd énekek énekelnek — V/1. rész. 12.27: Handelművek. 13.05: Hallgassuk újra! 14.05: Országos Fuvolastálszövetség — IV/2. rész — Berényi Bea és Dratsay Ákos hangversenye. 15.08: Zenei muzsika. 16.00: Verdi összes operája — XXVIII/23. rész — Az élcorsból. 18.23: Híres régizene-együttesek felvételeiből. 19.05 — 19.35: Diákféltára. 19.35: A Budapesti Tavasz Fesztivál nyitónagyszerepe — Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagyszerepe (É.Ö.). kb. 21.15: Operakétfők. 21.50: Vonós muzsika. 22.31: Új magyar zene itthon és külföldön.

Szentes 66,29 MHz — Szeged 94,90 MHz március 18., szombat
8.00 — 10.00: Alföldi Tükör. A tartalom: — „Pa-dó-dó” — beszélgetés Falusi Mariannal és Lang Györgyvel. — Kérdések és válaszok adógyűben. 100 éves emlékek. — Tehetségdozdos Csongorád Megyében.